

PALDISKI MNT./ LUHA TN./TALLINNA RINGTEE VAHELISE ALA KORTERELAMUTE ROHEALAD

Rohealade piirkonna piir

Keila linna piir

Peamised juurdepääsud

Laste mänguväljakud

- 1** Keila noortekeskus
- 2** Lasteaed Vikerkaar
- 3** Lasteaed Sipsik
- 4** Keila Kultuurikeskus ja Keskväljak
- 5** EELK Keila Miikaeli kogudus
- 6** Eesti Metodisti Kiriku Keila kogudus
- 7** Selver
- 8** Grossi toidupood
- 9** Keila Tervisekeskus
- 10** Keila kool

Vaateid Keila linnast, 1981
Harjumaa Muuseum

Vaade kortermajadele, 1998
Harjumaa Muuseum

Vaade Vasara tn. kortermajade vahelisele haljastusele
Foto: Kerttu Kõll, 2019

Põhja tn. kortermajade juures asuv haljastu mänguväljakuga
Foto: Kerttu Kõll, 2019

Ehitatav Espak kauplus varjab vaate luhtale
Foto: Kerttu Kõll, märts 2019

 Elanike küsitluses mainitud ilusa vaate suund jõeluhale

3.4.5 Paldiski mnt/ Luha tn/ Tallinna ringtee vahelise ala korterelamute haljastus

Tegemist on korterelamute ja ühiskondlike hoonete ümbrusesse erinevatel aegadel rajatud haljasaladega, kus puuderühmad, põõsagrupid, hekid vahelduvad ühekülgsede põetud muruplatsidega. Majaelanikud on ka läbi aegade olemasolevat haljastust täiendanud, istutades puid, põõsaid, ronitaimi ja lilli sissekäikude juurde. Üldjoontes on tegemist hooldatud, lihtsa kujundusega, haljastusega, millel on potentsiaali selle mitmekesistamisel elukeskkonda rikastada.

Korterelamute vaheliste haljasalade probleemiks on kasutustaristu amortiseerumine või puudumine. Läbiviidud välivaatluste tulemusel on korterelamute haljasaladel kohati mänguväljakute inventar amortiseerunud, vajadus on istumisvõimaluste, prügisorteerimis- ja prügikonteinerite hoiukohtade, jalgrattaparklate ja pesukuivatusplatside järgi. Samuti on probleemiks parkimiskohtade puudus, mistõttu kohati pargitakse haljasribadel ja murul ning vajadusepõhiselt ehitatakse juurde uusi parkimiskohti. Pargiinventar on enamasti halvas korras või lagunenud (erandiks uus kaasaegne mänguväljak). Vaibakloppimise puud on samuti halvas seisus ning kaaluda tuleks nende otstarbekust ja kasutatavust tänases situatsioonis.

Foto 105 ja 106. Vaated korterelamuid ümbritsevatele rohealadele.

Haljasalade sisesed teed on valdavalt lagunenud ja halvas korras. Muru-aladel on palju isetekkelisi radasid, mis on kujunenud elanike käiguteede põhjal.

Kokkuvõttes on vajalik komplekselt kasutustaristu väljavahetamine ja uue rajamine.

Haljastuses on probleemiks ulatuslike murualade väga tihe niitmine, mis muudab loodusliku taimestusega "saared" põetud murus paljude liikide jaoks pigem ökolõksudeks ning mistõttu see ala toimib pigem rohealana üldiselt aidates kaasa mikrokliima stabiliseerimisele, õhu puhastamisele ja vee akumulatsioonile (*Artes Terrae, 2017*). Haljasalade edasisel arendamisel tuleks arvestada seda, et haljasala ei ole ainult lage muruga plats, vaid see peaks olema mitmerindelise haljastusega, kus kasvavad erinevad lilled, puud ja põõsad, pakkudes elupaiku väikeloomadele, lindudele ja putukatele ning mitmekesistades ühtlasi haljasalade esteetilist väljanägemist ning atraktiivsust elanike jaoks.

Uus-Paldiski maantee äärsetelt korterelamute poolt avanevad vaated Keila jõe luhale (vt ptk 3.3.2). Üldplaneeringu raames läbi viidud küsitluste tulemuste põhjal väärtustatakse vaateid luha-ala maastiku avatusele ning korterelamute elanikud käivad jõe äärsel luhal jalutamas. Keila üldplaneeringu raames läbiviidud küsitluste tulemuste alusel on luha-ala näol tegemist alaga, mille vaadete avatust peaks säilitama ning mille vaatesektorisse peaks iga uue hoonemahu planeerimist väga hoolikalt kaaluma.

Foto 107. Vaade korterelamute poolt kevadeti üle-ujutatavale luha-alale.

Tänaseks ehitatud Espaki ehituspood on tekitanud läbipaistmatu müüri korterelamute ja avatud luha-ala vahele, samuti ei toimi funktsionaalselt enam kehtiva üldplaneeringuga planeeritud kergliiklusteede võrgustik. Analoogseid arendusi tuleb edaspidi vältida. Kõigi uute hoonete planeerimisele eelnevalt Uus-Paldiski maantee äärsele alale tuleks analüüsida avanevate vaadete väärtusi ja nende hoidmist ning toimiva kergliiklusteede võrgustiku tagamist.

Foto 108 ja 109. Vaated Uus-Paldiski maantee äärde ehitatud Espaki hoonele, mis sulges vaated luha-alale korterelamute poolt.

Foto 110. Vaade jalakäijate ja jalgratturite liikumiskoridorile Espaki tagusel alal.

MAAKASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED:

- Paldiski mnt/ Luha tn/ Tallinna ringtee vahelise ala korterelamute ala kohta tuleb koostada terviklik teemaplaneering, mille käigus lahendada alade terviklik ja toimiv funktsionaalne tsoneering (nt parkimismaja ja parklate, linna-aedade ja haljasalade, jäätmemajade jne paiknemine jne); Lisaks seada roheline võrgustiku toimimist tagavad tingimused detailsemal tasandil.
- Korteralamuid ümbritsevad haljasalad ja üle Uus-Paldiski maantee paikneva luha-ala saab omavahel paremini siduda, kui korteralamute haljasaladele näha ette mitmekesisemat ja rindelist haljastust. Käesolev analüüs teeb ettepaneku suurendada korteralamuid ümbritsevate alade elurikkust. Muruplatside asemel näha ette harvemini niitmist vajavaid pindu ja lahendustes vähendada niidupinda madalate põõsastutustega. Joonisel „Keila linna rohestruktuuri ettepanek „, on tähistatud perspektiivne võimalik putukakoridor. **Putukakoridor peaks võimaldama Männiku pargist ja teistest kesklinna rohealadest putukate, lindude ja pisiimetajate sujuva liikumise mööda „rohelisi astmelaudu“ jõeluha suurele toitumisalale.** Putukakoridori tekitamiseks tuleb JOONISEL 2 vastava viirutusega tähistatud alal esmalt mitmekesistada haljastust – istutada juurde põõsaid, mis oma viljadega pakuvad toitu lindudele ja/või õitega nektarit putukatele. Soovitavad liigid on viirpuu, iluõunapuud, lodjapuud, kukerpuud, sarapuud, erinevad pajud. Põõsarinnet tuleb täiendada püsililledega ja sibullilledega nii, et oleks tagatud õitsemine ja nektaririkas toit tolmeldajatele kogu vegetatsiooniperioodi keskel aprillist oktoobri lõpuni. Ühe nektarit pakuva taime miinimumpindala peab olema 1 m². Putukakoridoriks ette nähtud alal tuleb vältida steriilsed taimi ning püüatud

vorme. Putukakoridori õige rajamise korral võib peagi olla piirkonnas näha erinevaid liblikaid, kimalasi ja teisi tolmeldajaid.

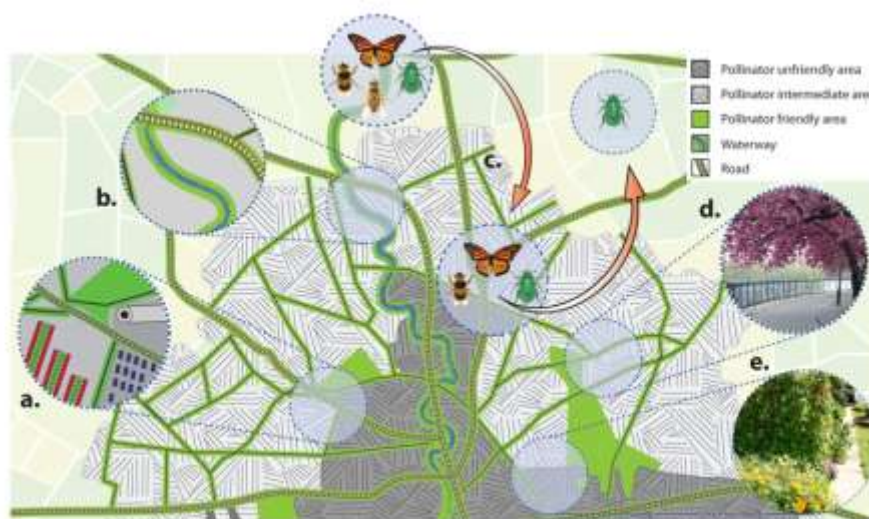

Foto 111. Näide rohelise võrgustiku planeerimisest putukatele, mis ühendab maapiirkonnad linna roheliste koridoridega. Allikas Gill, R., Baldock, K, Brown, M et. al. (2016), *Protecting an ecosystem service: approaches to understanding and mitigating threats to wild insect pollinators. Advances in Ecological Research, Jan. 2016.*

Kuna putukakoridori maa-ala asub mitmel erineval erakinnistul, siis saab selle sinna rajada linna initsiatiivil, pakkudes kõnesolevate kinnistute omanikele soodustusi kortermajade hoovialade korrastamisel. Putukakoridori peaks disainima haljastuse spetsialist koostöös ökoloogide või bioloogidega nii, et see oleks muuseas meeldiv ka kohalikele elanikele ning suurendaks seega kortermajade piirkonna atraktiivsust¹.

¹ Putukakoridoride rajamise ja vajalikkuse kohta vaata ka:

<https://www.globalcitizen.org/en/content/london-bee-corridor-stop-insect-decline-uk/>

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Pollinator_Pathway

Hunter R., Marycarol, Hunter D., Mark,(2008) Designing for the Conservation of Insects in the Built Environment. *Journal Compilation, The Royal Entomological Society, Insect Conservation and Diversity.*

Foto 112. Putukakoridor Seattle'is. Allikas:

<http://www.pollinatorpathway.com/active-projects/the-first-pathway/>

- Edaspidi on võimalik siduda rohevõrgustikku detailsemal tasandil (detailsemate planeeringute ja projektide tasemel taastada katkenud haljastutevahelisi seoseid).
- Võimaluse korral eelistada sademevee ärajuhtimiseks säästlikke lahendusi ja vältida sademevee torustike rajamist. Jätkusuutlik sademeveesüsteem (Sustainable urban Drainage System – SuDS) lähtub sademevee tekkekohapõhise käitlemise põhimõttest. Süsteem jälgendab looduslikke märgala-kooslusi ning võib koosneda ühest või mitmest osast, mis aitavad sademevett immutada maasse, kasutada elutegevuseks, aurustada või suunata ülejäänud vesi edasi looduslikesse veekogudesse või kanalisatsioonitorustikku. Tehismärgalad on madalad tiigid või pinnasfiltrid, mis on rajatud spetsiaalselt sademevee või reovee puhastamiseks ning milles on loodud sobivad kasvutingimused märgalakooslustes kasvavatele taimedele, mis aitavad vee hulka vähendada ja vett puhastada. Parkimislahenduste tegemisel kaaluda osaliselt murukärje kasutamist, et tagada sõidetav pind samal ajal roheluse ja sademevee imavusega.
- Alal tuleks soodustada linnaaiandust, mis mitmekesistaks kortermajade elanike vaba aja veetmise võimalusi, pakuks lisategevust pensionäridele ja

väikelastega perekondadele ning ühtlasi suurendaksid kortermajade alade liigirikkust ja ökoloogilist mitmekesisust.

Foto 113. Kogukonnaaed Berliinis. Allikas: Herald Tribune

Samuti soodustavad kogukonnaaiad elanike ühistegevust, heanaaberlust ja kodukohatunnet ning loovad aluse keskkonnasäästlikule ja loodussõbralikule käitumisele. Linnaaianduse soodustamise strateegia tuleb siduda kortermajade alale koostatava osaüldplaneeringuga.

- Juhendmaterjali väljatöötamine linnaaianduse võimaluste tutvustamiseks. Oluline on ka elanike teavitamine tegevuse eesmärgist - keskkonnaharidusprojektid koolis ja lasteaias, vastavad trükised, infotahvlid.

Foto 114. Laagna raamatukogu ette rajatud kogukonnaaed Lasnamäel. Vaata ka <https://lasnaidee.ee/2017/08/23/rajame-lasnamaele-kogukonnaaia/>. Foto: Maarja Tüür, 2018.